

Jačanje unutarnjih kapaciteta škola u okviru razvoja sustava osiguravanja kvalitete strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Petar Bezinović

Institut za društvena istraživanja u Zagrebu - Centar za istraživanje i razvoj obrazovanja

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

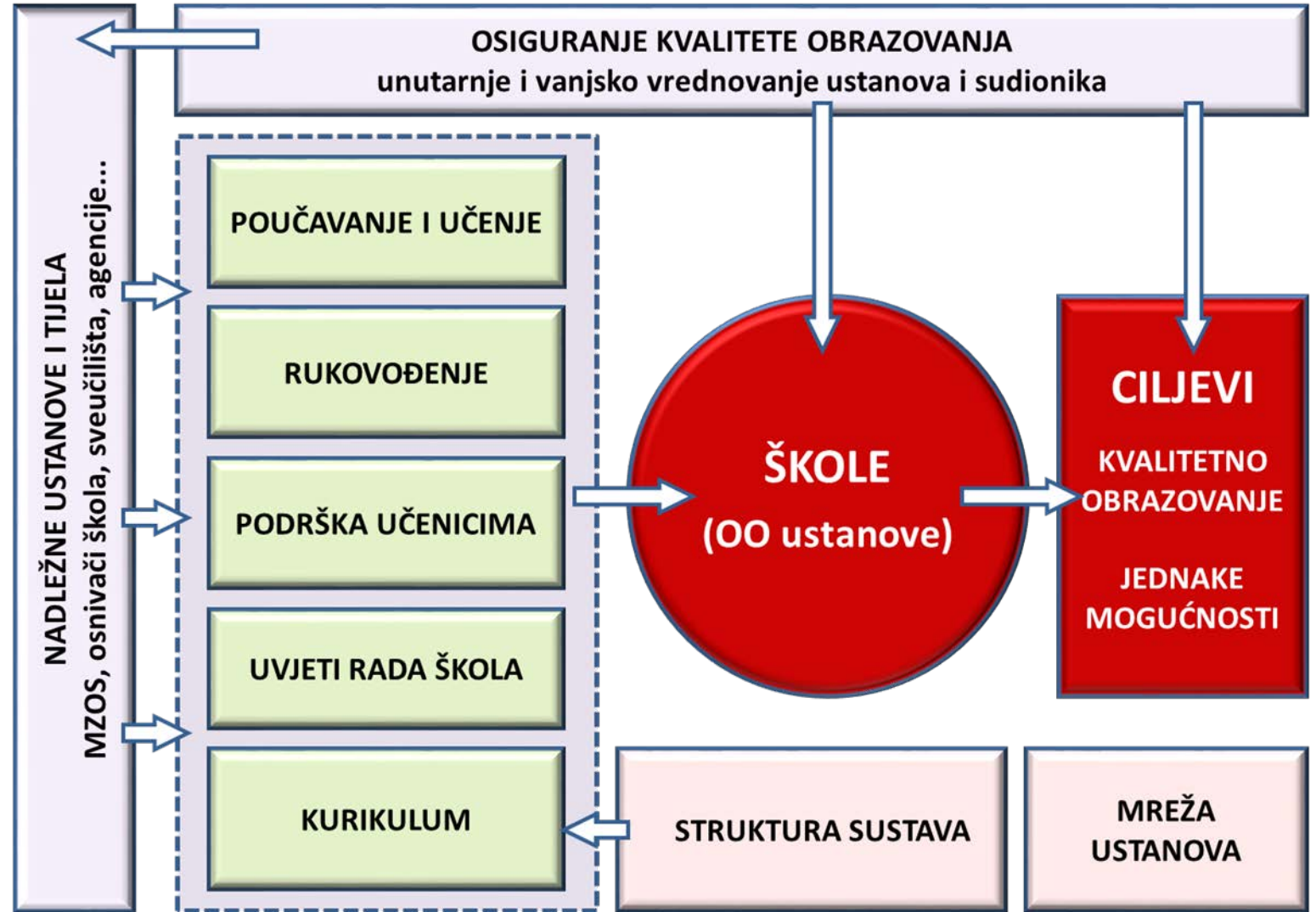
Informativno-edukativni
seminar
16. prosinca 2015.

Opći cilj
Strategije
obrazovanja,
znanosti i
tehnologije

Osiguravanje **kvalitetnog** obrazovanja
koje pruža
jednake mogućnosti
svakom djetetu, svakoj osobi

Konceptualni okvir

Usredotočenost na škole

Ciljevi Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije

1. Unaprijeđenje razvojnog potencijala odgojno-obrazovnih ustanova
2. Cjelovita kurikularna reforma koja uključuje sve razine i vrste odgoja i obrazovanja
3. Podizanje društvenog ugleda i kvalitete rada učitelja
4. Unaprjeđivanje kvalitete rukovođenja odgojno-obrazovnim ustanovama
5. Osiguravanje cjelovitog sustava podrške učenicima
6. Osiguranje optimalnih uvjeta rada svih odgojno-obrazovnih ustanova
7. **Ustroj sustava osiguravanja kvalitete odgoja i obrazovanja**

1. Unaprjeđenje razvojnog potencijala odgojno- obrazovnih ustanova

Oslobađanje razvojnog potencijala odgojno obrazovnih ustanova.
Omogućavanje autonomije učitelja/djelatnika i ustanova.

Mjere:

- Smanjiti stupanj normiranosti i administrativnog rada.
- Osigurati specifičnu edukaciju zaposlenika, otvoriti mogućnosti suradnje i razmjene iskustava, osigurati stručnu i financijsku podršku u koncipiranju, provođenju i vrednovanju inovacijskih projekata.

2. Cjelovita kurikularna reforma koja uključuje sve razine i vrste odgoja i obrazovanja (44 mjere)

- Razvoj temeljnih kompetencija za cjeloživotno učenje
- Jasno definiranje odgojno-obrazovnih ishoda
- Otvoreni didaktičko-metodički sustav koji omogućuje slobodu u izboru sadržaja, metoda i oblika rada
- Jasno određeni standardi/kriteriji razvijenosti i usvojenosti obrazovnih ishoda -> osnova za objektivniju, valjaniju i pouzdaniju procjenu pomoću različitih oblika i vrsta unutarnjeg i vanjskog vrednovanja

2. Cjelovita kurikularna reforma koja uključuje sve razine i vrste odgoja i obrazovanja

Temeljne kompetencije za cjeloživotno učenje

21. stoljeće

(KSAVE model)

Način mišljenja

1. Kreativnost i inovativnost
2. Kritičko mišljenje, rješavanje problema, donošenje odluka
3. Učiti kako učiti, metakognicije

Način rada

4. Komunikacija
5. Suradnja (timski rad)

Sredstva za rad

6. Informacijska i medijska pismenost
7. IKT pismenost

Život u svijetu

8. Građanske vrijednosti i vještine (lokalno i globalno)
9. Život i karijera
10. Osobna i socijalna odgovornost (uklj. kulturna svijest i kompetencije)

3. Podizanje društvenog ugleda i kvalitete rada učitelja (19 mjera)

Jačanje kapaciteta učiteljske profesije - privlačenje i zadržavanje najboljih pojedinaca u obrazovnom sustavu - sustavno poticanje razvoja učiteljskih potencijala.

- Profesionalizacija učiteljskog zanimanja
- Funkcionalno i strukturno unaprjeđenje sustava inicijalnog obrazovanja učitelja
- Povezivanje i unaprjeđenje sustava pripravništva i trajnog profesionalnog razvoja učitelja
- Uspostava cjelovita sustava osiguravanja kvalitete inicijalnog obrazovanja i trajnog profesionalnog razvoja

Jačanje kapaciteta strukovnih nastavnika (učitelja)

Definirati standarde zanimanja i kompetencijske standarde učitelja

Definirati standarde kvalifikacija za učiteljsku profesiju

Unaprijediti sustav cjeloživotnog usavršavanja i profesionalnog razvoja učitelja u strukovnom obrazovanju

Razviti sustav napredovanja uz mogućnost fleksibilnog kretanja u karijeri temeljenog na nacionalnom kompetencijskom standardu za nastavničku profesiju

4. Unaprjeđivanje kvalitete rukovođenja odgojno-obrazovnim ustanovama (8 mjera)

Profesionalizacija statusa ravnatelja.

- Redefiniranje uloge ravnatelja (standardi zanimanja)
- Definiranje kompetencijskih standarda za ravnatelje (standardi kvalifikacija)
- Institucionaliziranje obrazovanja budućih ravnatelja
- Izrada programa i postupaka licenciranja ravnatelja

5. Osiguranje cjelovitog sustava podrške učenicima (35 mjera)

- Cjelovit sustav podrške učenicima ujedinjuje različite mehanizme podrške unutar i izvan škola
- Intervencije na školskoj razini - mehanizmi identificiranja poteškoća u učenju - mehanizmi dodatne podrške učenicima za ostvarivanje boljih postignuća
- Podrška učenicima s poteškoćama i darovitim učenicima.
- Karijerno savjetovanje
- Prevenirana ranog napuštanja školovanja

6. Osiguranje optimalnih uvjeta rada obrazovnih ustanova

Specifični ciljevi za srednjoškolske ustanove sa strukovnim programima

Analiza usklađenosti strukovnih programa s razvojnim potrebama županija/regija. Analiza potrebnih zanimanja.

Analiza materijalnih i kadrovskih uvjeta rada i razvojnih kapaciteta u strukovnim školama po županijama/regijama. Procjena kapaciteta za povezivanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja sa svijetom rada.

Plan promjena i izrada projekta racionalne i učinkovite Mreže strukovnih škola i programa. Uspostava optimalne Mreže.

Osnivanje **regionalnih kooperacijskih odbora** koji skrbe o razvoju strukovnog obrazovanja u županiji/regiji.

Uspostava regionalnih **Centara kompetentnosti** za strukovno obrazovanje i osposobljavanje.

Kadrovsko i materijalno opremanje Centara u skladu s razvojem tehnologija i potrebama tržišta rada.

Izgradnja/opremanje **učeničkih domova** u skladu s potrebama Centara kompetentnosti.

7. Ustroj sustava osiguravanja kvalitete odgoja i obrazovanja

- Osiguravanje visoke kvalitete odgoja i obrazovanja je **nacionalni prioritet**.
- Sustav osiguravanja kvalitete temelji se na trajnom i **kontinuiranom vrednovanju** obrazovnog sustava, ustanova i programa.
- Sustavne analize se provode s ciljem donošenja valjanih prosudbi i odluka za **unaprjeđivanje obrazovne prakse** i ostvarivanje pozitivnih ciljeva obrazovanja.
- Omogućuje obrazovnu politiku koja svoje odluke i smjer razvoja temelji na **argumentiranim pokazateljima** i stvarnim razvojnim potrebama sustava.

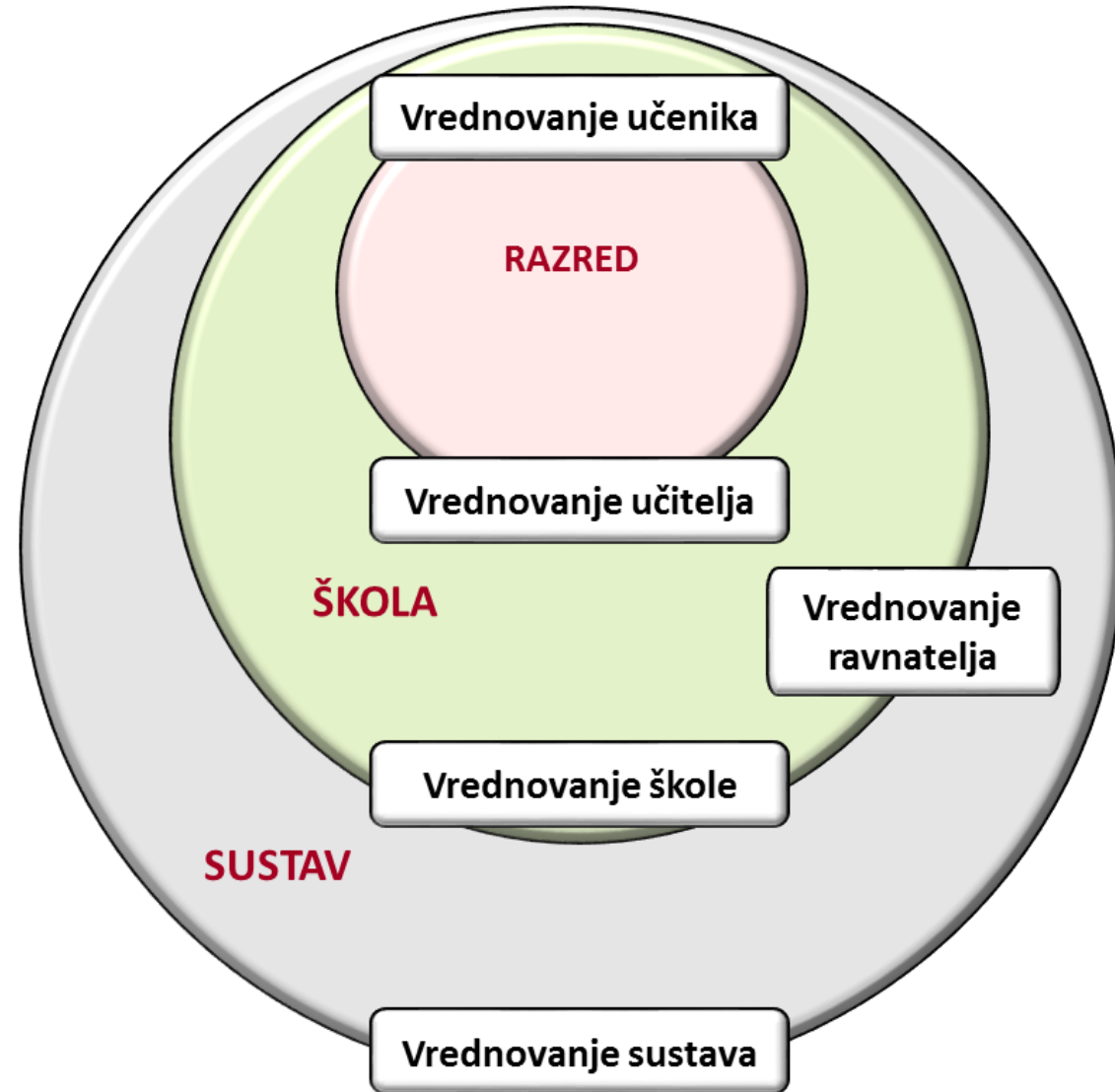
Stanje u Hrvatskoj

- U Hrvatskoj ne postoji jasno strukturiran i koherentan sustav osiguravanja kvalitete odgoja i obrazovanja.
- Nije uspostavljeno vrednovanje kvalitete upravljanja sustavom niti praćenje učinkovitosti rada agencija koje djeluju u sustavu.
- Nije uspostavljeno sustavno praćenje kvalitete rada najvažnijih dionika u sustavu (ravnatelja, odgojitelja, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika).
- Ne postoji sustavno vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova (škola).

Opći okvir vrednovanja u odgoju i obrazovanju

Što, koga, kako
vrednovati?

OECD (2013). *Synergies for Better Learning – An International Perspective on Evaluation and Assessment*.

Mjere osiguravanja kvalitete obrazovanja

- Podići opću razinu kvalitete upravljanja odgojno-obrazovnim sustavom (MZOS, agencije, osnivači škola)
- Izgradnja kapaciteta nacionalnih agencija (AZOO; ASOO; NCVOO)
- Upravljanje sustavom osiguravanja kvalitete odgoja i obrazovanja (MZOS-OKO)
- Unaprjeđivanje samovrednovanja odgojno-obrazovnih ustanova
- Vanjsko vrednovanje odgojno-obrazovnih ustanova
- Vanjsko vrednovanje ishoda učenja

Kvaliteta strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u EU

Kvaliteta strukovnog obrazovanja i osposobljavanja je prioritet u EU.

Nužna radi međusobnog **povjerenja, transparentnosti i priznavanja** kompetencija i **kvalifikacija**.

Temelj je povećanja mobilnosti i olakšavanja pristupa cjeloživotnom učenju.

Zajednička načela za osiguravanje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju u kontekstu EQF

- Postupci osiguravanja kvalitete odnose se na sve škole (ustanove) i sve dionike u sustavu odgoja i obrazovanja.
- Sve ustanove moraju graditi svoju unutarnju kulturu kvalitete, ustrojiti svoj sustav osiguravanja kvalitete. Nužno je jačanje unutarnjih kapaciteta obrazovnih ustanova za samoanalizu, samovrednovanje, strateško i projektno planiranje.
- Sve ustanove podložne su periodičnoj provjeri od strane ovlaštenih vanjskih prosudbenih tijela.
- Kvaliteta uključuje niz čimbenika: od specifičnosti okruženja i materijalnih uvjeta u kojima ustanova djeluje; preko ljudskih i organizacijskih kapaciteta, programa i metoda rada, do ishoda učenja.
- Sustav osiguravanja kvalitete koristi se različitim metodama vrednovanja. Pritom se uzimaju u obzir specifičnosti konteksta kao i mišljenja i iskustva svih dionika sustava.
- Rezultati vrednovanja moraju se koristiti kao korektivni mehanizmi i smjernice za unapređivanje kvalitete rada i ostvarivanje boljih rezultata i ishoda učenja
- Osiguravanje kvalitete ne shvaća se kao kontrola ili bilo kakav oblik represije nad sustavom i njegovim dionicima. Ono koristi svoje mehanizme i oblike vrednovanja i praćenja kvalitete kao oblik pozitivnog utjecaja koji nije ugrožavajući, nego potiče pozitivnu motivaciju, umrežavanje i suradnju među obrazovnim ustanovama i uključenim dionicima.

THE QUALITY CYCLE

of the European Quality Assurance Reference
Framework for Vocational Education and Training

1. Purpose and Plan

Set up clear, appropriate and measurable goals and objectives in terms of policies, procedures, tasks and human resources.

2. Implementation

Establish procedures to ensure the achievement of goals and objectives (e.g. development of partnerships, involvement of stakeholders, allocation of resources, and organisational or operational procedures).

4. Review

Develop procedures in order to achieve the targeted outcomes and/or new objectives; after processing feedback, key stakeholders conduct discussion and analysis in order to devise procedures for change.

3. Assessment and Evaluation

Design mechanisms for the evaluation of achievements and outcomes by collecting and processing data in order to make informed assessment.

Uspostavljanje
koherentnog sustava
osiguravanja
kvalitete strukovnog
obrazovanja i
osposobljavanja

- Podići opću razinu organizacije i kvalitete upravljanja sustavom
- Implementirati sustav kompatibilan EQAVET pristupu
- Funkcionalno transformirati i izgraditi unutarnje kapacitete nacionalnih agencija u obrazovanju
- Uspostaviti partnerske mreže suradnje s relevantnim dionicima
- Definirati strukovne kvalifikacije u skladu s Hrvatskim kvalifikacijskim okvirom (HKO) - Certificiranje
- Akreditirati obrazovne programe i obrazovne ustanove na osnovi valjanih kriterija

Jačanje
samovrednovanja i
povezivanje s
vanjskim
vrednovanjem

Osnaživati unutarnje kapacitete škola za samovrednovanje -
uspostaviti sustav vanjske podrške samovrednovanju ustanova

Ustrojiti i koordinirati regionalne mreže supervizora/kritičkih
prijatelja, pokretanje rada mreža

Regulirati odgovornost regionalne uprave (osnivača škola) za
kvalitetu rada škola

Postupke samovrednovanja uskladiti s pristupom i postupcima
vanjskog vrednovanja škola

Vanjsko vrednovanje škola

Sustavno vanjsko vrednovanje škola je ključno za kontinuirano unapređivanje kvalitete učenja i poželjnih ishoda odgoja i obrazovanja u školama (OECD, 2009, 2013).

Pristup neizravno pridonosi povećanju odgovornosti, jer osigurava transparentne uvide u rad odgojno-obrazovnih ustanova.

Procjena je temeljena na jasnim i dogovorenim kriterijima kvalitete škola. U procesu longitudinalnog praćenja rada škole, vanjsko vrednovanje pruža podatke o napredovanju škole u različitim aspektima rada i ishodima učenja.

Cilj vanjskog vrednovanja škola

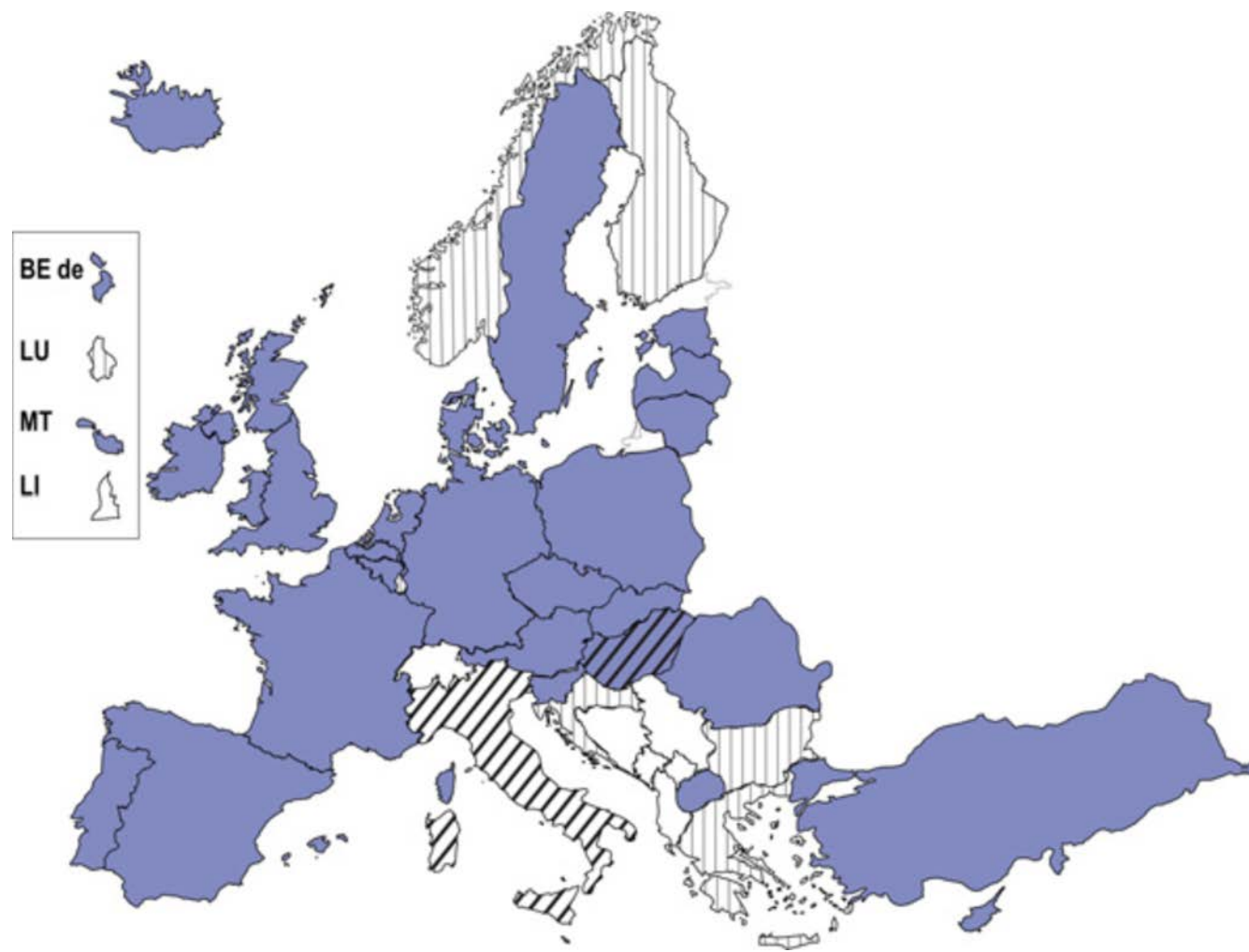
Pomoći školama u procesu transformacije u zajednice učenja u kojima je unapređivanje kvalitete kontinuirani proces (*kultura kvalitete, unapređivanje učenja, poučavanja i podrške učenicima*).

Pružanje povratnih informacija koje školama pomažu u daljnjem razvoju i unaprjeđivanju kvalitete rada.

Vanjsko vrednovanje škola u Europi

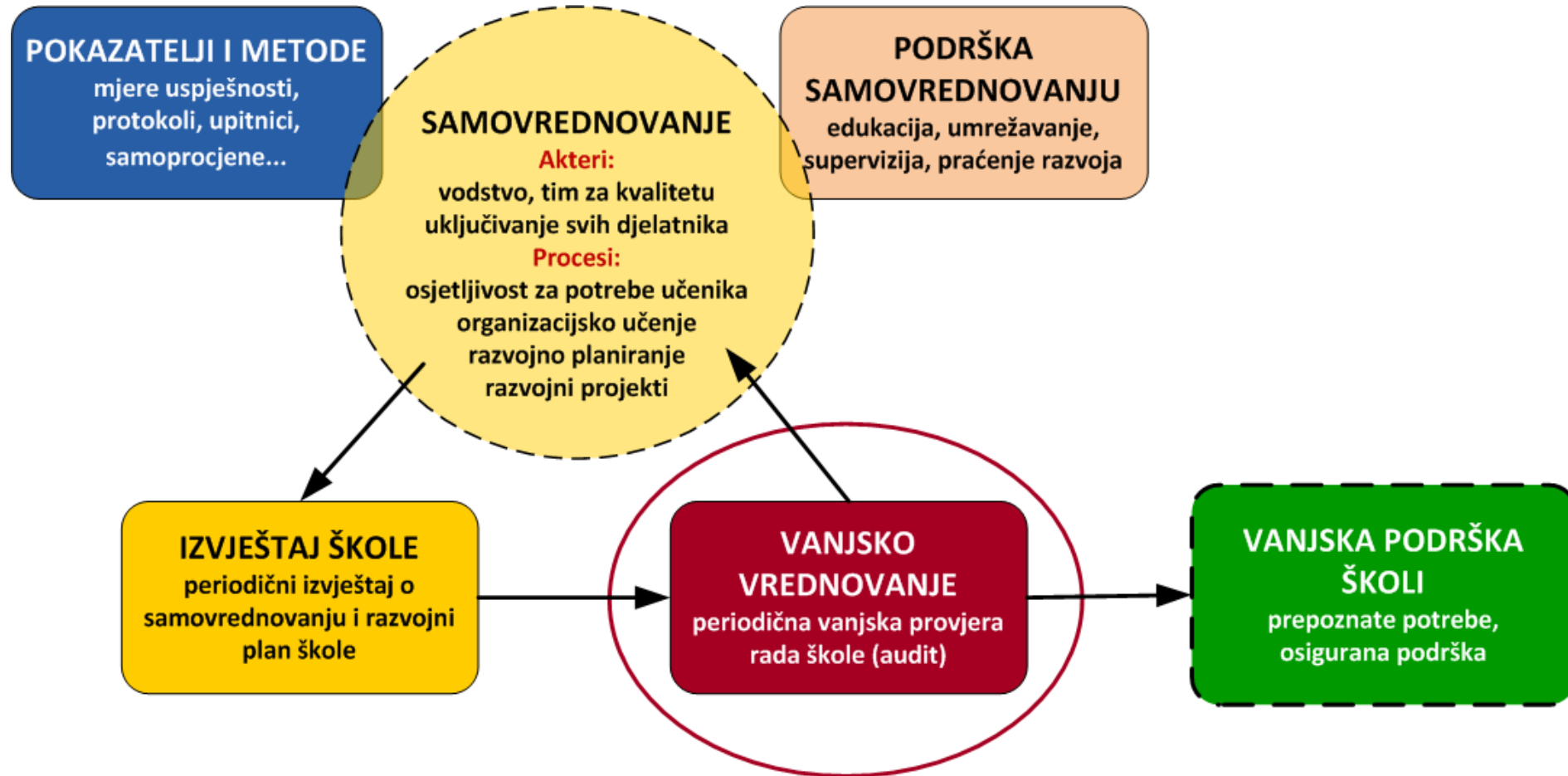
Assuring Quality in Education

Policies and Approaches to
School Evaluation in Europe
Eurydice Report, Jan. 2015.

samovrednovanje -> vanjsko vrednovanje -> podrška školi

Vanjsko vrednovanje ustanova strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Izraditi model vanjskog vrednovanja i kontinuiranog praćenja rada ustanova strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Razraditi kriterije i mjerljive indikatore kvalitete USOO usklađene sa strateškim i kurikularnim ciljevima

Osigurati edukaciju i licenciranje vanjskih evaluatora

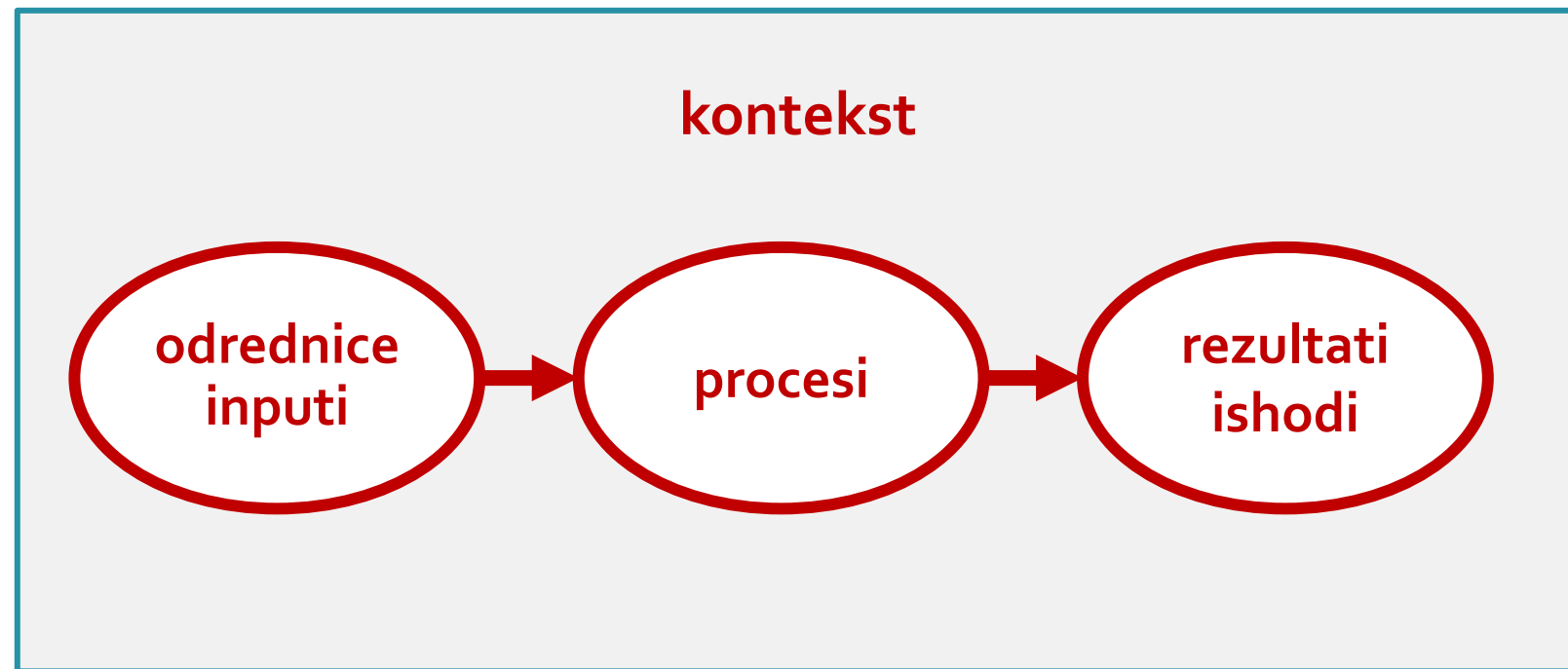
Planirati i izraditi program provođenja vanjskog vrednovanja USOO

Provesti eksperimentalni i pokrenuti sustavan program vanjskog vrednovanja odgojno-obrazovnih ustanova

Što vrednovati?

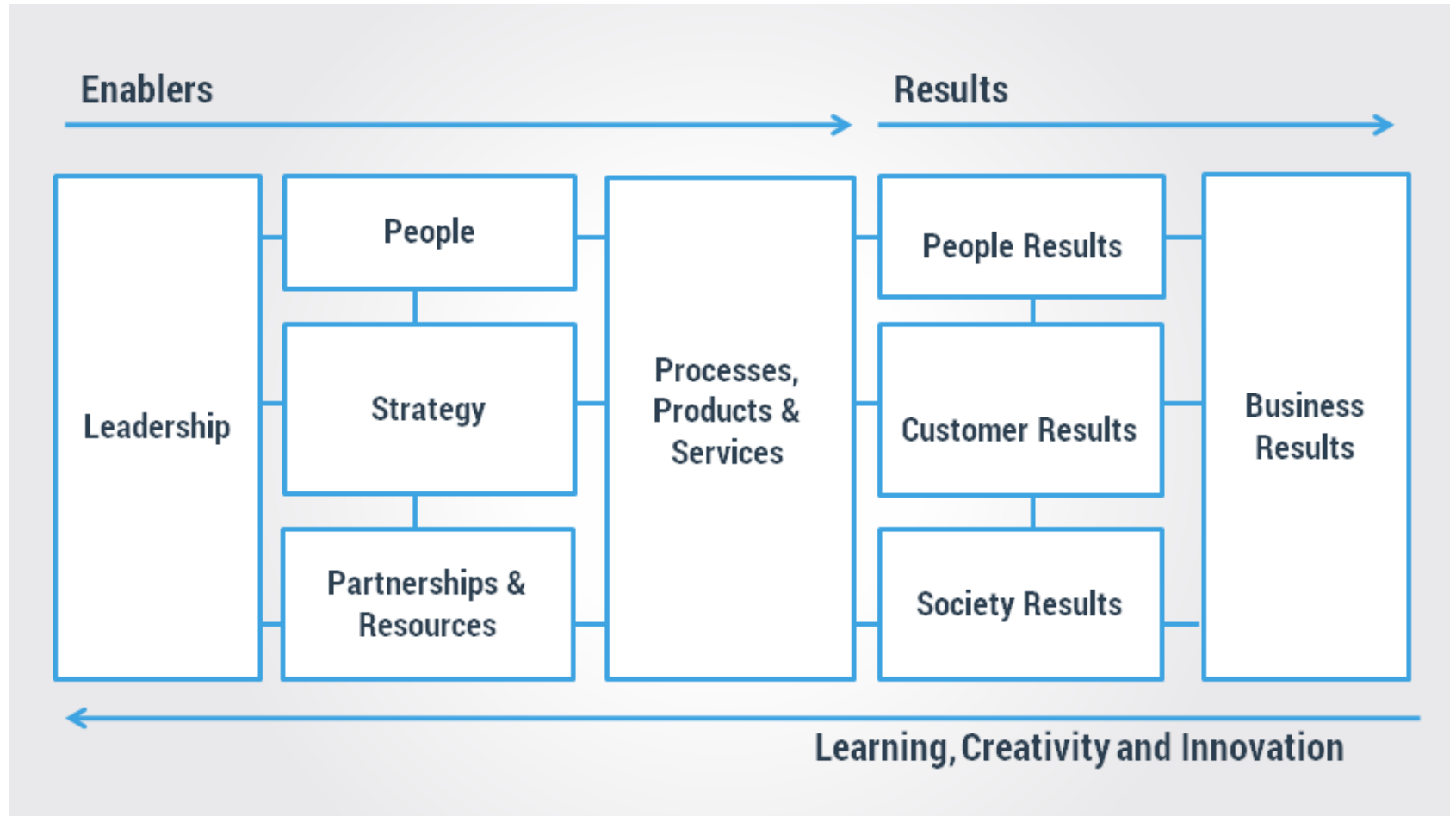
CIPO model

Scheerens and Bosker, 1997.

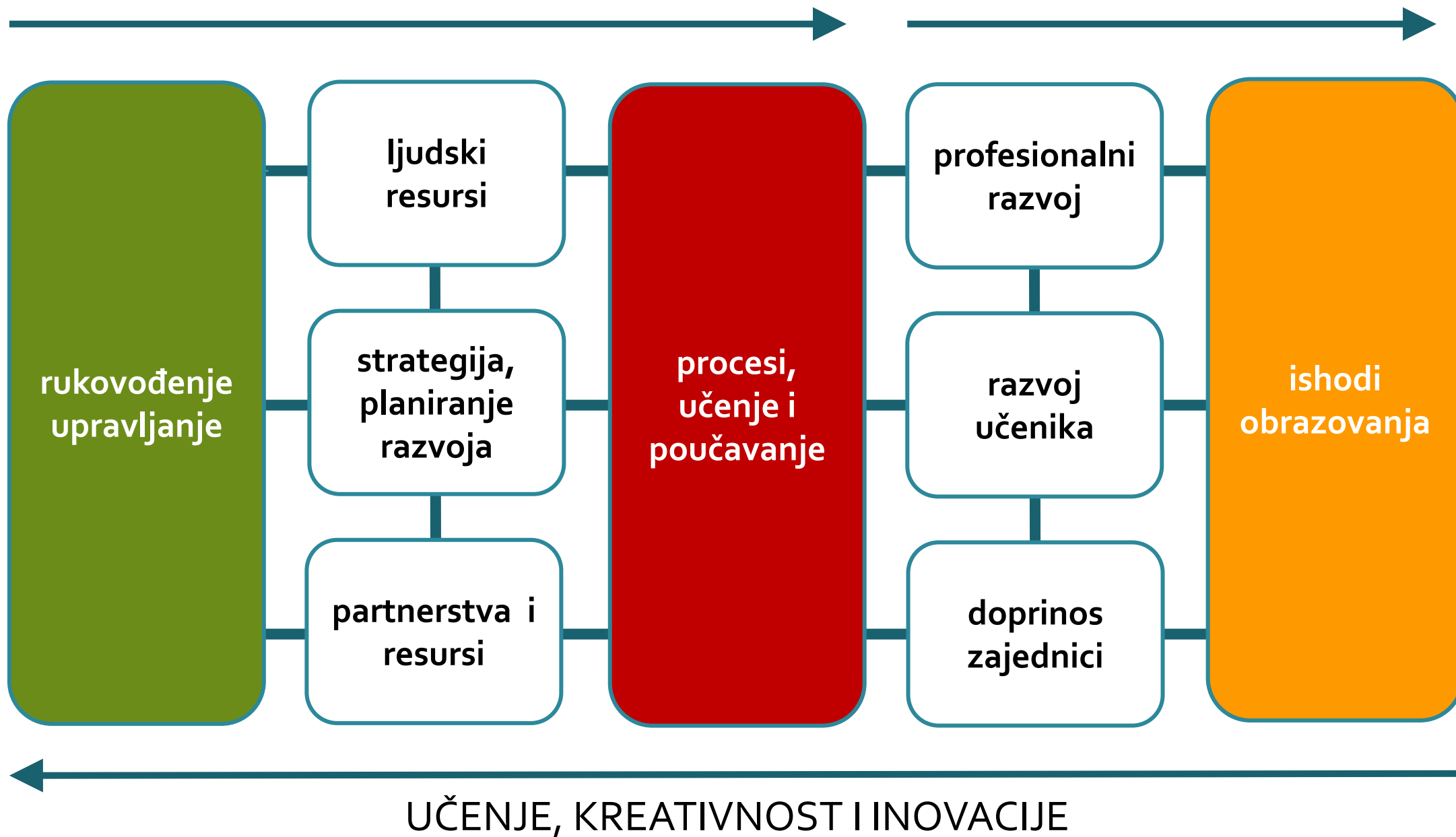
Što vrednovati?

EFQM model

ODREDNICE

REZULTATI

THE QUALITY CYCLE

of the European Quality Assurance Reference
Framework for Vocational Education and Training

1. Purpose and Plan

Set up clear, appropriate and measurable goals and objectives in terms of policies, procedures, tasks and human resources.

2. Implementation

Establish procedures to ensure the achievement of goals and objectives (e.g. development of partnerships, involvement of stakeholders, allocation of resources, and organisational or operational procedures).

4. Review

Develop procedures in order to achieve the targeted outcomes and/or new objectives; after processing feedback, key stakeholders conduct discussion and analysis in order to devise procedures for change.

3. Assessment and Evaluation

Design mechanisms for the evaluation of achievements and outcomes by collecting and processing data in order to make informed assessment.

Upravljanje provedbom programa

Osiguravanje zakonodavnog okvira, financiranja i provedbe programa i projekata (MZOS; osnivači).

Osiguravanje koherentnosti i sinergijskog učinka različitih pristupa, projekata i postupaka (MZOS-OKO).

Zadaće:

Koordiniranje programa, projekata i aktivnosti na nacionalnoj razini (MZOS-OKO; ASOO-AZOO-NCVVO)

Jačanje organizacijskih i ljudskih kapaciteta za primjenu i korištenje postupaka osiguravanja kvalitete na svim razinama (škole, osnivači, ASOO-AZOO-NCVVO)

Analiziranje učinkovitosti provedenih projekata i postupaka, izvještavanje i diseminacija rezultata na razini sustava (MZOS-OKO; NCVVO-ASOO-AZOO).